

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-46

21/01/2020

ქ. თბილისი

ქ. თერჯოლაში, შპს „ნიუ როუდ ჯგუფის“ ასფალტის წარმოებაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში, შპს „ნიუ როუდ ჯგუფის“ მიერ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით 2019 წლის 10 ოქტომბერს წარმოდგენილ იქნა, ასფალტის წარმოების გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა და დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ქ. თერჯოლის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე განთავსება.

2019 წლის 16 ივლისს, შპს „ნიუ როუდ ჯგუფის“ მიერ სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილი იყო ასფალტის წარმოების პროექტის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შედეგად დადგენილ იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი, ასევე გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (2019 წლის 16 სექტემბრის ბრძანება N2-898; N90 (30.08.2019 წ.) სკოპინგის დასკვნა). გზშ-ის ანგარიში მომზადებულია შპს „GNCorporation“-ის მიერ.

წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, ასფალტის საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია დაგეგმილია ქ. თერჯოლაში, 9000მ² ფართობის მქონე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე (ს/კ 33.09.43.531 (ძველი ს/კ 33.09.43.504; 33.09.43.505). უახლოესი მოსახლე აღნიშნული ტერიტორიიდან დაშორებულია 560 მეტრით, საწარმოდან აღმოსავლეთით და სამხრეთით 50 მეტრში მიედინება მდ. ჩოლაბური, საპროექტო ტერიტორიას დასავლეთით ემიჯნება შპს „ბაზილიკის“ ცემენტისა და შპს „ჯეომეტალის“ ფეროშენადნობის საწარმოები, ხოლო 450 მეტრის რადიუსში გადის თბილისი-სენაკი-ლესელიძის (E-60) ავტომაგისტრალი. საპროექტო ტერიტორია წარმოადგენს საწარმოო ზონას და შემოღობილია 2.5 მ სიმაღლის ბეტონის ღობით.

საპროექტო ტერიტორიაზე იგეგმება თანამედროვე გერმანულის ტიპის (Bild ECO 3000) ასფალტის საწარმოს მოწყობა. საწარმო იქნება კონტეინერული, ნახევრად მობილური ტიპის, სადაც ყველა ტექნოლოგიური პროცესი ავტომატიზირებულია და მართვა ხორციელდება მართვის კაბინიდან ოპერატორის მიერ. ქარხნის მოწყობისათვის დიდი მოცულობის სამუშაოების (მათ შორის მიწის სამუშაოების) ჩატარება არ არის დაგეგმილი.

დანადგარი წარმოადგენს სხვადასხვა აგრეგატების ერთობლიობას და ტექნოლოგია ითვალისწინებს ბიტუმის, შემავსებლის (ფილერის, ქვის მტვერი), ქვიშის და ღორღის დაკავშირებას სპეციალური ტექნოლოგიით. საწარმოში საწვავად გამოყენებული იქნება საპროექტო ტერიტორიაზე შეყვანილი ბუნებრივი აირი. საწარმოში წლიურად გამოყენებული ბუნებრივი აირის რაოდენობა შეადგენს 1440000 მ³-ს.

საწარმოს მაქსიმალური წარმადობაა 150 ტ/სთ, რაც წელიწადში 150 სამუშაო დღის და დღეში 8 საათიანი სამუშაო რეჟიმის გათვალისწინებით შეადგენს 180 000 ტონას. საწარმოში დასაქმდება 30 ადამიანი.

საწარმოს ძირითად შემადგენლობაში შედის შემდეგი ტექნოლოგიური ელემენტები: ინერტული მასალების მიმღები ბუნკერები; ასფალტშემრევი აგრეგატი; შემავსებლის სილოსები; საშრობი დოლი; ასფალტის დამზადების პროცესში წარმოქმნილი აირების გაწმენდის სისტემა; ბიტუმის საცავები. საწარმო გეგმავს ორი სახის, წვრილმარცვლოვანი და მსხვილმარცვლოვანი ასფალტის გამოშვებას. საათში 1 ტონა ასფალტის წარმოებისთვის საშუალოდ საჭიროა: ბიტუმი - 49 კგ, ფილერი - 57 კგ, ქვის მტვერი - 38 კგ, ქვიშა-ღორღი - 857 კგ.

ასფალტის დამზადებისთვის საჭირო მასალის შესყიდვა მოხდება ადგილობრივ ბაზარზე არსებული ლიცენზირებული ობიექტებიდან, ხოლო ტრანსპორტირებისთვის გამოყენებული იქნება თბილისი-სენაკი-ლესელიძის (E-60) ავტომაგისტრალი. ინერტული მასალების და მზა პროდუქციის ტრანსპორტირება მოხდება 25-30 ტონა ტევადობის მქონე სატვირთო მანქანებით, ყოველი სამუშაო დღის განმავლობაში. ბიტუმის შემოტანა განხორციელდება 20-24 ტონა ტევადობის მქონე ბიტუმზიდის სპეციალური მანქანებით, ხოლო მინერალური ფხვნილის შემოტანისთვის გამოყენებული იქნება ავტოცემენტზიდები.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, თვეში შემოტანილი იქნება 200-250 ტონა ბიტუმი, რომელიც შენახული იქნება 6 ცალ 50 ტონიან ავზებში, თითოეული ავზი შეფუთული და დაცული იქნება თერმოიზოლაციით, ხოლო მისი გათბობა მოხდება ელექტროენერჯის გამოყენებით. აღსანიშნავია, რომ საწარმოო ტერიტორია არსებული ქსელიდან უკვე უზრუნველყოფილია ელექტროენერჯით. ბიტუმი გამახურებლიდან მიეწოდება შემრევ აგრეგატში შესაბამისი დოზირებით.

ტექნოლოგიური პროცესის საწყის ეტაპზე ცივი ნესტიანი ინერტული მასალა მიეწოდება ასფალტის ქარხნის მიმღებ ბუნკერში, შესაბამისი დოზირებით. ბუნკერების საშუალებით მზა მასალა მიეწოდება საშრობ დოლს, სადაც ხდება მისი გაცხელება და მტვრის ნაწილაკების მოცილება ფილტრის საშუალებით. წვის პროცესების შედეგად წარმოქმნილი ცხელი აირები და მტვერი მიემართება მტვერდამჭერ სისტემაში, რომლის საერთო ეფექტურობაა = 99.95%. აღნიშნულ სისტემაში მტვერი ილექება და შემდეგ ნაწილობრივ ბრუნდება ტექნოლოგიურ ციკლში. მუშა ტემპერატურამდე გახურებული ქვიშა და ღორღი საშრობი დოლიდან იტვირთება ელევატორზე და მიეწოდება ამრევი აგრეგატის სორტირების მოწყობილობაში, სადაც ხდება მასალების დაყოფა ფრაქციების (მარცვალთა ზომის) მიხედვით და ამის შემდეგ მასალები მიეწოდება ცხელი მასალის ბუნკერებში. ცხელი მასალის ბუნკერებიდან ქვიშა და ღორღის ფრაქციები ჩაიტვირთება დოზატორებში. ნარევის დასამზადებლად საჭირო მინერალური ფხვნილი მიეწოდება ამრევ აგრეგატში მინერალური ფხვნილის სილოსიდან ტრანსპორტირების მოწყობილობებს. ამრევი აგრეგატის დოზატორები უზრუნველყოფენ ნარევი

მინერალური ფხვნილის განსაზღვრული ოდენობის მიწოდებას. თხიერდენად მდგომარეობამდე ბიტუმის გახურება ხორციელდება გამახურებელ-გადასატუმბ აგრეგატით ე.წ. „ტენ“-ების დახმარებით ელ. ენერჯის საშუალებით. ბიტუმის გამხურებლიდან ბიტუმი დოზირებით მიეწოდება ამრევ აგრეგატში. შემრევში შეყვანილი კომპონენტები შეირევა და დამზადებული პროდუქცია გადაიტვირთება მზა ნარევის ბუნკერში, საიდანაც გადაიტვირთება ავტოთვითმცლელელებში და გაიზიდება ქარხნის ტერიტორიიდან.

ასფალტის საწარმოში წყლის გამოყენება დაგეგმილია მხოლოდ სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო დანიშნულებით. საყოფაცხოვრებო მიზნებისთვის გამოყენებული წყლის ხარჯი იქნება 203 მ³/წელ. წყალაღება მოხდება საწარმოს ტერიტორიაზე არსებული ჭაბურღილიდან. სამეურნეო-ფეკალური წყლები შეგროვდება ჰერმეტიულ საასენიზაციო რეზერვუარებში. დაბინძურებული წყლები საასენიზაციო მანქანებით გატანილი და ჩაშვებული იქნება ქ. თერჯოლის საკანალიზაციო ქსელში. საჭიროების შემთხვევაში ხანძარსაწინააღმდეგო მიზნებისთვის წყალი გამოყენებული იქნება ტერიტორიაზე არსებული სამარაგო რეზერვუარებიდან. ამასთან, ქარხანა აღჭურვილი იქნება შესაბამისი ხანძარსაწინააღმდეგო ინვენტარით. რაც შეეხება სანიაღვრე წყლებს - გატარებული შემარბილებელი ღონისძიებები გამორიცხავს წვიმის წყლის დაბინძურებას მავნე ნივთიერებებით, კერძოდ ტერიტორიაზე განთავსებულ ნავთობპროდუქტების სამარაგო რეზერვუარებს ექნებათ სათანადო შემოზღუდვა ავარიული დაღვრის შემთხვევისთვის. ცალკეულ უბნებზე გამოყენებული იქნება ფარდულის ტიპის გადახურვა. ამასთან, როგორც ანგარიშშია აღნიშნული ნალექიან პერიოდებში ასფალტის ქარხნის ფუნქციონირება მკვეთრად შეიზღუდება ან დიდი ალბათობით მოხდება მისი გაჩერება, ხოლო ტერიტორიაზე მოდენილი სუფთა სანიაღვრე წყლები ორგანიზებულად იქნება გაყვანილი პერიმეტრის გარეთ. ზედაპირული წყლის ობიექტის დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით, საწარმოს ტერიტორია მთლიანად შემოღობილია 20 სმ სისქის და 2.5 მ სიმაღლის ბეტონის ღობით, რაც მაქსიმალურად გამორიცხავს მდ. ჩოლაბურზე საწარმოს საქმიანობის შედეგად რაიმე სახის ზეგავლენას.

საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებებია: აზოტის დიოქსიდი, ნახშირბადის ოქსიდი, ნაჯერი ნახშირწყალბადები და არაორგანული მტვერი. გზშ-ის ანგარიშში მოცემულია ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებათა რაოდენობის ანგარიში, შესაბამისი გაფრქვევის წყაროების მითითებით (7 წყარო). მავნე ნივთიერებათა გაბნევის გაანგარიშებებში გათვალისწინებული იქნა ფონური დაბინძურება მოსაზღვრე საწარმოებიდან (შპს „ბაზილიკას“ ცემენტისა და შპს „ჯეო მეტალის“ ფეროშენადნობის საწარმო). გაანგარიშების შედეგების ანალიზით ირკვევა, რომ საწარმოს ექსპლუატაციის პროცესში მიმდებარე ტერიტორიების ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი როგორც 500 მ-ნი ნორმირებული ზონის მიმართ, აგრეთვე უახლოესი დასახლებული ზონის მიმართ არ აჭარბებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნორმებს. გზშ-ის ანგარიშში ატმოსფერულ ჰაერზე ზემოქმედების შემცირების მიზნით განსაზღვრულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

წარმოდგენილი გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, საწარმოს მოწყობის ეტაპი გრძელდება დაახლოებით 10 დღე და მონტაჟის სამუშაოები არ უკავშირდება ხმაურის მაღალი დონის გამომწვევ ოპერაციებს. რაც შეეხება ექსპლუატაციის ეტაპს, ხმაურის წარმომქმნელი ძირითადი წყაროები იქნება სატრანსპორტო საშუალებები, უშუალოდ საწარმოს

დანადგარების ფუნქციონირება, შემოტანილი მასალის დასაწყობება. უახლოესი სახლის საზღვარზე ხმაურის დონის განსაზღვრისათვის ჩატარდა გაანგარიშება საწარმოში არსებული მანქანა-მოწყობილობების ერთდროული მუშაობის შემთხვევისთვის. შესრულებული გაანგარიშების მიხედვით დადგინდა, რომ საწარმოს მაქსიმალური დატვირთვით ფუნქციონირების შემთხვევაში (უარესი სცენარი) უახლოეს საცხოვრებელ სახლებთან ხმაურის დონე არ გადააჭარბებს 33 დბა-ს, როგორც დღის, ასევე ღამის საათებში. საწარმო ექსპლუატაციაში იქნება ძირითადად დღის საათებში, ხმაურის ყველა წყაროს ერთდროულად ფუნქციონირება არ არის მოსალოდნელი.

წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, საპროექტო ტერიტორიაზე ნიადაგის ნაყოფიერი ფენა არ გვხვდება, შესაბამისად პროექტი არ ითვალისწინებს ნიადაგის მოხსნის სამუშაოებს. საწარმოს საქმიანობის პროცესში მიწისქვეშა წყლების, აგრეთვე გრუნტის დაბინძურება შესაძლებელია გამოწვეულ იქნეს: სატრანსპორტო საშუალებებიდან, ტექნიკიდან საწვავის ან ზეთების გაჟონვისას; გამდნარი ბიტუმის ავარიული დაღვრის შემთხვევაში; სანიაღვრე და სამეურნეო ჩამდინარე წყლების მართვის წესების დარღვევის შედეგად; საყოფაცხოვრებო და საწარმოო ნარჩენების არასწორი მართვის შემთხვევაში. ამასთან, საწარმოს ტერიტორიაზე რეზერვუარების მოწყობა დაგეგმილია დაახლოებით 2 მ სიმაღლის რკინა-ბეტონის კონსტრუქციაზე, რაც საპროექტო ტერიტორიის გარშემო არსებული ღობის გათვალისწინებით გამორიცხავს მდ. ჩოლაბურის მაქსიმალური ხარჯების პირობებში ტერიტორიაზე გათვალისწინებული რეზერვუარების დაზიანებას. გზმ-ის ანგარიშში ზემოქმედების პრევენციის მიზნით მოცემულია შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები.

საპროექტო ტერიტორიაზე ჩატარდა საინჟინრო გეოლოგიური გამოკვლევა. უბნის საინჟინრო-გეოლოგიური პირობების შეფასების და ნაგებობების დაფუძნების პირობების განსაზღვრისათვის საპროექტო კონტურის ფარგლებში გაყვანილი იქნა 4 შურფი, საიდანაც მიწისქვეშა (გრუნტის) წყლის დონეები გადაკვეთილი იქნა ზედაპირიდან 4.50 მ-ში. გამოკვლევების შედეგად დადგინდა, რომ საპროექტო უბანზე და მის მიმდებარედ საშიში გეოდინამიკური პროცესების ჩასახვა განვითარების კვალი არ შეიმჩნევა, უბანი მდგრადია და მშენებლობისათვის ხელსაყრელ საინჟინრო-გეოლოგიურ პირობებში იმყოფება.

უშუალოდ, საკვლევ ტერიტორიაზე ხე-მცენარეები გვხვდება მხოლოდ მიწის ნაკვეთის განაპირა ადგილებში. საბაზისო საველე კვლევის ფარგლებში გამოვლენილი არ ყოფილა არცერთი მნიშვნელოვანი ჰაბიტატი ან სახეობა.

დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელების პროცესში სატრანსპორტო ნაკადებზე არსებული ფონური მდგომარეობა მცირედით შეიცვლება, რაც დაკავშირებული იქნება საჭირო ნედლეულის (ინერტული მასალები, ბიტუმი), მზა პროდუქციის და ნარჩენების ტრანსპორტირებასთან. აღსანიშნავია, რომ დამზადებული ასფალტის შორ მანძილზე ტრანსპორტირება გათვალისწინებული არ არის. შესაბამისად, სატრანსპორტო ოპერაციებისთვის ცენტრალური საავტომობილო გზის ინტენსიური გამოყენება არ მოხდება. გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, ზემოქმედების მინიმუმაციის მიზნით გატარებული იქნება შემარბილებელი ღონისძიებები.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, 2019 წლის 21 ნოემბერს ქ. თერჯოლის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობაში გაიმართა პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის საჯარო განხილვა. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ შპს „ნიუ როუდ

ჯგუფის“, საკონსულტაციო კომპანია შპს „GNCorporation“-ის, საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წარმომადგენლები და ადგილობრივი მოსახლეობა. საჯარო განხილვაზე დამსწრე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები/მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა. ასევე ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში არ წარმოდგენილა.

გზშ-ის ანგარიშში განსაზღვრულია პროექტის განხორციელებით გამოწვეული შესაძლო გარემოზე ზემოქმედების ძირითადი წყაროები, შესაბამის შემარბილებელ ღონისძიებებთან ერთად.

გზშ-ის ანგარიშს თან ერთვის გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა და დასკვნები.

აღნიშნული გზშ-ის ანგარიშში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერების ასევე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-12 მუხლის და ამავე კოდექსის II დანართის მე-5 პუნქტის 5.3 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ქ. თერჯოლაში შპს „ნიუ როუდ ჯგუფის“ ასფალტის წარმოებაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „ნიუ როუდ ჯგუფმა“ საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის, დასკვნების შესაბამისად;
4. შპს „ნიუ როუდ ჯგუფმა“ ექსპლუატაციის დაწყებამდე უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის გეგმის სამინისტროსთან შეთანხმება და ნარჩენების მართვა განახორციელოს „ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების მოთხოვნების, ვალდებულებებისა და შეთანხმებული გეგმის შესაბამისად;
5. შპს „ნიუ როუდ ჯგუფმა“ უზრუნველყოს „ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში“ წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების, ასევე აირმტვერდამჭერი მოწყობილობების პარამეტრების დაცვა და შესაბამისად დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება;
6. შპს „ნიუ როუდ ჯგუფმა“ ასფალტის საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე, კანონმდებლობით დადგენილი წესით 3 თვეში ერთხელ უზრუნველყოს მონიტორინგის წარმოება ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევის წყაროებზე, ასევე 3 თვეში ერთხელ უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერზე მონიტორინგის განხორციელება ინსტრუმენტული მეთოდით უახლოეს მოსახლესთან. შედეგები წარმოადგინოს სამინისტროში 6 თვეში ერთხელ;

7. შპს „ნიუ როუდ ჯგუფმა“ ექსპლუატაციის ეტაპზე უზრუნველყოს სახანძრო უსაფრთხოებასა და დანადგარების ტექნიკურ გამართულობაზე მუდმივი მონიტორინგი;
8. შპს „ნიუ როუდ ჯგუფი“ ვალდებულია საწარმოს ექსპლუატაციაში შესვლის შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
9. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განხორციელდეს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;
10. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „ნიუ როუდ ჯგუფს“;
11. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „ნიუ როუდ ჯგუფის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
12. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და თერჯოლის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
13. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი